

Domáci glasovi

Stev. 130

Lienz, petek 5. julija 1946.

Leto 2.

KRES V PUSTRIŠKI DOLINI

Po dolgih stoletjih je na polju pod vznožjem Visokih Tur zopet zagorel slovenski kres. Prižgali smo ga v spomin na tisto luč, ki sta jo našim pradedom prinesla solunska brata sv. Ciril in Metod. Naši dedje so ta prostor, kjer se danes nahajamo kot begunski gostje, nekdanj posedli, toda obdržati ga niso mogli, ker so se morali korak za korakom umikati pred močnejšim tekmečem, ki je pritiskal iz severa. Silovit je bil ta pritisk, tako silovit, da smo iz svobodnjakov postali tlačani tujcem. Toda nismo podlegli germanski sili, nismo propadli. Stoletja smo se upirali in vzdražali. Čeprav najmanjši v družini slovanskih narodov, smo pod tujim jarmom ohranili svoj jezik in svojo kulturo. Slovenski narod je vzdržal, obstal in vstal iz tlačanstva v svobodo. Luč krščanstva, ki sta mu jo prižgala sv. brata, je Slovencem svetila tudi v najstrašnejši temi. Strnjeni okrog te luči, so Slovenci pričakali zarjo svobode in dan vstajenja. Zvestoba krščanstvu je bila bogato nagrajena.

Po dolgih stoletjih smo sinoči Slovenci v Pustriški dolini zopet zakurili slovenski kres, toda to pot pač v izrednih okoliščinah. Nismo več gospodarji, ampak begunci, vedno pa še svobodnjaki. Pred nami je trda, temna noč. Kakor pa je naš kres sinoči svetil v temi in smo ob njem peli in rajali polni srčnega veselja, prav tako nam v naši begunski temi sveti luč živega krščanstva, ki jo simbolično predstavlja Ciril-Metodov kres. Vztrajno bomo sledili tej luči in kakor so se ob njej ohranili naši dedje in jih tema ni ugonobila, tako bomo tudi mi trdno verujoč in zaupajoč v moč živega in dejavnega krščanstva vzdržali in dočakali popolno zmago luči nad temo, ki bi tudi naša zmaga.

Sinoči smo bili zbrani vsi otroci velike slovanske družine. Z nami so se veselili kresne noči Hrvatje, Srbi, Poljaki, Čehi in drugi severni Slovani. Tudi to snidenje je simbolično. Luč nas je združila, spomin na velika slovanska apostola, ki ju izredno častimo vsi, nas je med seboj zblížal bolj kot kateri koli drug dogodek. Naj bi to zblížanje prešlo v popolno razumevanje, da bomo nekoč res vsi postali eno. Vsi smo zaznamovani z istim znamenjem krščanstva in nam vsem je pri krstu gorela bela sveča, ki je predstavljala Kristusa odvešenila.

Danes poskušajo Slovani ustvariti mogočno slovansko zavezo, ki naj svetu pokaže vso moč in veličino Slovanov. Žal je ta zaveza ustanovljena na napačnih temeljih, ki nimajo nobene trdnosti. Žal, da ni simbol te zaveze krščanska plamenica, ampak krvavo rdeča zvezda.

Mi, ki verujemo v zmago luči krščanstva, smo prepričani, da ni več tako daleč dan, ko bomo vsi Slovani zbrani v takem pri srčnem soglasju in v taki edinosti, kakor smo bili mi sinoči ob našem kresnem ognju. Kakor nas je sinoči združil kres sv. Cirila in Metoda, tako bo nas vse združila luč, ki sveti z groba sv. Petra. Okrog te luči, ki je znamenje prave in popolne krščanske edinosti, bomo združeni vsi Slovani in bomo ustvarili mogočno slovansko zave-

zo, ki ji bo, trdni temelj prava in popolna krščanska edinstvo. Da bi nam Bog naklonil to veliko milost, za to danes prosimo, za to neprestano molimo, zakaj taka zaveza bo nosilec pravega miru v svetu, ne pa strah in trepet sveta.

UKRAJINSKI VPAD

Poročila iz Vzhodne Slovaške - tako je nedavno poročal praški dopisnik londonskega "Timesa" - ugotavljajo, da obdaja poljsko vas Lupkow obroč gorečih vasi; z meje je moči jasno videti dim. Lupkow sam še ni bil prizadet; trenutno predstavlja "mrtvo ozemlje" med poljskimi četami in ukrajinskimi irregularnimi tolpmi tkzv. armade "Bendero". Rutenske prebivalce tega področja so pozvali, naj se zberejo v mestu Zagorz, da bi jih prepeljali v Sovjetsko zvezo.

"Benderovci", ki jih označujejo kot bele partizane, so začeli obsežne operacije proti koncu marca in sicer na obširnem področju poljske Galicije med slovaško mejo in Curzonovo črto. Timesov dopisnik je ugotovil, da je prišlo v tem področju do popolnega zloma oblasti poljske vlade.

V vasi Lupkow, dober kilometer od meje, je postaja popolnoma razrušena. Obstreljevali so jo dvakrat, prebivalstvo vasi je večinoma ostalo, le neznatno število Poljakov, ki so živeli v vasi, je izginilo. Kolikor so vedli povedati prebivalci, so to storili Benderovci in da se od časa do časa sliši detonacija težkega topa. Nekateri so pravili, da so Benderovci od takrat zasedli mesto Sanok, 48 km proti severu. Potrdili so tudi vest, ki se je razširila v Pragi, da se Benderovci podnevi navadno skrivajo v gozdovih in šele zvečer pridejo na plan.

V vas Rabe, ki leži okoli 18 km od meje, so se Poljaki nedavno vrnili in kraj "pomirili" s tem, da so požgali nekaj ukrajinskih hiš. Številne priče iz drugih vasi so pripovedovale o enakem načinu pomiritve tudi drugo. Zdi se, da se Benderovci pri svojih rušilnih podvigih omejujejo na poslopja, ki pripadajo oboroženim silam in na prometne zveze. Vozila puščajo običajno nepoškodovana. Pošta med anarhičnim področjem in ostalo Poljsko še vedno posluje. Krakovski list "Dziennik Polski", datiran s 15. aprilom, je prišel v Lupkow dne 15. aprila. Ti časopisi označujejo Benderovce kot fašiste, ki hočejo uničiti komuniste in žide.

V neki drugi vasi je dopisnik naletel na človeka, ki sicer sam ni bil Benderovec, ki pa je bil značilna pojava pripadnika tega gibanja. Resno je trdil, da Benderovci niso niti fašisti, niti anti-semiti. So pravi demokrati, katerih edini sovražnik je komunizem. Niti do Poljakov, niti do Ukrajincev ne čutijo sovraštva. Ker ni bilo drugih prič, ki bi jih dopisnik izprašal, je ostalo pri tem; isto pa potrjuje tudi dogodek, o katerem je dopisnik slišal v Lupkoku, da so namreč Benderovci ustavili vlak, zajeli 8 sovjetskih častnikov, izmed katerih so 4 ustrelili, ker so njihove listine kazale, da so člani komunistične partije. Ostale štiri so izpustili. Poljake, ki so bili v vlaku, so pustili popolnoma pri miru. Edini žid, ki ga je dopisnik izprašal, ni pokazal glede Benderovcev nikake zaskrbljenosti.

Navidezni Benderovec, ki je informiral dopisnika, je dejal, da Benderovci skušajo na vsak način preprečiti, da bi Poljaki prepeljali Ukrajince iz njihovih starih domov v Vzhodni Galiciji v nove domačije v Sovjetski zvezi. Če je to res njihov edini smoter, jim je zagotovljena znatna naklonjenost ne samo med žrtvami, marveč tudi med Rutenci iz Češkoslovaške in iz Podkarpatske Rutenije.

Zdi se, da so Benderovci organizirani v skupinah od 200 do 300 mož. Nemogoče pa je bilo dobiti informacije o njihovi celotni sili ali o vodstvu. Bendero, po katerem se imenujejo, je bil verjetno stotnik, ki je organiziral UPA - Ukrajinsko partizansko armado - za Nemce. Njegovi bivši zavezniki pa so ga internirali, ko je hotel organizirati neodvisno Ukrajino. Od takrat so bili Benderovci proti vsakomur, ki je zasedel ukrajinsko zemljo. Kdor koli je že njihov voditelj, vsekakor je dober vojak. Praviijo, da je njegova armada v vojaškem pogledu pomanjkljivo izvežbana, da pa je dobro disciplinirana v pogledu krajevnega prebivalstva. Nosijo "khaki" uniforme s tradicionalno ukrajinsko trizobato sulico na čepicah. Hrane doslej še niso rekvirirali; prosijo zanjo, če je pa ni, odidejo drugam.

Ni potrebno poudarjati delikatnosti položaja, ki so ga Benderovci ustvarili za Češkoslovaško vlado. Češkoslovaško ozemlje skušajo uporabiti kot varno zatočišče. Vsekakor je gotovo, da so protikomunisti. Nobena češkoslovaška vlada, najsi bo tako ali drugače politično pobarvana, pa ne bo niti trenutek trpela, da bi njeno ozemlje uporabljali v namen, ki bi se zdel neprijateljski do Sovjetske zveze. Češkoslovaška vlada si tudi noče naprtiti obtožbe, da daje zatočišče sovražnikom sedanje poljske uprave, s katero vzdržuje korektne, čeprav nekoliko hladne odnošaje.

"Glas zaveznikov " od 29.6.46.)

Telovadna akademija v Spittalu

Sportni odsek slovenske begunske skupine v Spittalu je priredil dne 26. in 29. junija t.l. dve zelo uspešni telovadni akademiji. Spored je obsegal 16 zanimivih in pestrih točk, ki so bile zelo dobro izvedene ter so navdušile gledalce, ki so obakrat napolnili veliko gledališko dvorano do zadnjega kotička.

Akademija je bila dobro nastudirana, spored pa se je razvijal brezhibno. Vaje na konju so zadivile vse navzoče, zlasti je ugajal nastop našega prvaka Frica Natlačena, ki je bil na olimpijski višini s svojo eleganco, čeprav že več let ni imel priliko za telovadbo. Prav dobro so izvedli mladci lahke gimnastične vaje, nakar so nastopile članice s simbolično vajo "Nebo žari", ki je napravila na gledalce globok vtis. V talni telovadbi so pokazali naši mojstri višek sodobne gimnastike ali morda akrobatike, kjer se je zlasti odlikoval mladi Grmek s svojimi "špagami". Ljubko je bilo tudi ranjanje deklet v slovenskih narodnih nošah.

V drugem delu so se nam najprej predstavili člani na bradlji, ki so pokazali nekaj vrhunskih prvin. Zopet se je odlikoval Natlačen, vendar so tudi naši stari borci Vařšek, Kermavner in Čop pokazali, da so še vedno v dobri formi. Posebno globok vtis pa je napravila na vse gledalce simbolična vaja po pesmi "Oj Doberdob" z dodatkom "Kočevski Rog". Člani so še enkrat nastopili na orodju in sicer to pot na drogu, ki je tvoril tudi pri tej akademiji višek sodobne telovadbe.

Vrhunec ženske talne telovadbe so pokazale članice in mladenke v težki gimnastiki, ki je mestoma prehajala že v akrobatiko. Za zaključek so nastopili vsi nastopajoči pri alegorični skupini, pri kateri so dale svoj povdarek slovenska in jugoslovanska zastava ob strani ter angleška v sredini. S pesmijo "Hej Slovenci" in angleško državno himno je bila zaključena ta res lepa prireditev

BOGOKLETSTVO

"V imenu Stalina in sina Tita in sv. Duha svetovnega Komunizma - Amen. Stalin, kateri si v Rusiji, posvečeno bodi tvoje ime, pri-
di k nam tvoja republika, kakor v Rusiji tako tudi pri nas. Daj nam
danes vsakdanji kruh in ne odpusti jim dolgov, kakor tudi mi ne od-
puščamo drugim, temveč odpelji jih v internacijo, kakor so oni goni-
li nas. Češčena bodi zvezda polna svobode, Stalin je s teboj, blaže-
na si med partizani, blažen je odsvit tvoje svetlobe Tito. Sveta OF,
mati pravice, uniči naše sovražnike, zdaj in ob njih smrtni uri.

Cast bodi Stalinu, sinu Titu in sv. Duhu svetovnemu komu-
nizmu. - Amen. Kakor je bilo v začetku v Rusiji, tako zdaj in vselej
na vekomaj. Amen.

Verujem v Stalina, vsemogočnega stvarnika prave svobode,
in edinega njegovega tovariša Jožefa Tita, ki je bil spočet iz pra-
vega partizanskega duha pod nemškim in italijanskim fašizmom, Sel bo
na desnico vsemogočnega Stalina ter bo sodil vse fašiste in tirane.

Verujem v občestvo mučencev, v odpuščanje nedolžnim za-
slepljencem in v srečno življenje. Amen."

Ta bogokletna molitev je bila obešena do 6. junija 1946 v
stenskem časopisu v nekem višjem razredu ljudske šole v ljubljanskem
predmestju. Ponatisnili smo jo po "Slovenskem Primorcu" od 23. maja
1946.

= : -

VSEMOGOČNA DRŽAVA. Moskovski univerzitetni profesor Judin je
avtoriteta na poprišču sovjetske dialektike. Kadar govori, posluša
vsa Sovjetska zveza. Nedavno je govoril o Marxovi osnovni teoriji:
ko bomo ustvarili brezrazredno družbo." ne bo več potrebna pose-
bna prisilna organizacija, država. Države ne bomo odpravili; sama bo
izginila". - Profesor Judin je poslušalcem ta odstavek takole so-
dodno razložil: "Če hočemo v bodočnosti odpraviti državo, jo mo-
ramo še nadalje utrjevati... Stalin je dokazal, da moramo državo
obdržati. Sovjetska zveza bo okre-
pila vojsko in vse državne organe. V kapitalističnih državah uporablja-
jo vojsko za domače zatiranje. V Sovjetski zvezi ta funkcija že
dolgo ni več potrebna, ker so bili sovražniki proletarijata likvidi-
rani. Tako ima vojska v Sovjetski zvezi samo ekstrovertno (t.j. na
ven) funkcijo." (Glas zaveznikov, od 28. junija 1946.)

NEMSKI VOHUNI. Pri preučevanju imenikov nemške Wehrmacht
so prišli ameriški izvedenci do pre-

senetljivih odkritij o celotni nemški vohunski mreži po vsem sve-
tu, zlasti pa pri Združenih nara-
dih. Menijo, da bodo osebe, ki so
jih do zdaj imeli v političnem
in gospodarskem svetu Evrope in
Amerike za neoporečne, zapletene
v to nečedno zadevo. Zdaj držijo
zadevo v strogi tajnosti, ker bo-
do potrebovali tudi precej časa,
da zaključijo pregled te ogromne
kartoteke, ki vsebuje matične
spiske in osebne listine nad
17 milijonov oseb.

DR. IVANIŠEVIČ - VELEPO-
SLANIK. Argentinska vlada javlja,
da so Združene države dale svoj
pristanek k imenovanju dr. Oskarja
Ivaniševića za argentiskega vele-
poslanika v Washingtonu. - Dr.
Ivanišević je ugledni zdravnik v
Buenos Airesu in profesor na medi-
cinski fakulteti. Je potomec dal-
matinskih staršev. Znan je kot
osebni prijatelj diktatorja Pe-
rona ter eden izmed redkih inte-
lektualcev, ki so Perona podpira-
li že od vsega začetka.

POŠILJAJTE POROCILA!